

باسمه تعالی

مسأله روش‌شناسی علم دینی

یکی از نیازهای مهم امروز جامعه علمی ما در خصوص موضوع علم دینی، مسأله روش‌شناسی علم دینی است.

در ذیل این عنوان باید مشخص کرد که اصول روش‌شناختی تولید نظریه علم دینی چیست؟

این پرسش مبتنی بر چند پیش‌فرض است:

(۱) امکان وجود علم دینی

(۲) علم دینی، امری تولیدی است یعنی وجود ندارد و باید تولید و ایجاد شود.

(۳) آنچه در علم دینی، بالخصوص و در علم به معنی الاعم اهمیت دارد، نقش نظریه است یعنی تولید علم بدون تولید نظریه علمی بی‌معناست.

(۴) تقدّم روش بر نظریه و تقدّم مباحث روش‌شناختی بر علم

بدین ترتیب می‌توان از چیستی و چگونگی اصول روش‌شناختی تولید نظریه علم دینی پرسش کرد یعنی برای تولید نظریه علم دینی از چه اصول روش‌شناختی باید پیروی کرد؟ آیا این اصول روش‌شناختی همان اصول روش‌شناختی عام برای تولید در نظریه علمی هستند یا باید از اصول روش‌شناختی متناسب با نظریه علم دینی یاد کرد؟

اگر رأی به انحصار روش در یک حوزه خاص ندهیم و از تناسب و سازواری روش با موضوع و مسأله علمی سخن به میان آوریم، این امکان وجود دارد که به دنبال اصول روش‌شناختی خاص تولید نظریه علم دینی باشیم و در این صورت باید از اصول عام روش‌شناختی گذر کرده و به اصول روش‌شناختی خاص دست یابیم.

سیّد حسین حسینی

عضو هیئت علمی گروه فلسفه دین و کلام

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی